

Multikulturní a multireligiózní výchova

Návod na zpracování projektu

Vypracovali:

Bartošová Veronika

Halíčková Marcela

Jakelová Martina

Příhodová M. Magdalena

Žatečka Luděk

1. Identifikace tématu SVĚTOVÁ ULICE

V rámci projektu Multikulturní a multireligiózní výchovy jsme se zaměřili na interaktivní poznávací a seznamovací hru, kterou je možné implementovat na třídy prvního či druhého ročníku gymnázia v rámci společenskovedního/humanitního semináře. Hru jsme pojmenovali „Světová ulice“.

Ve hře chceme navodit představu multikulturní ulice, ve které vedle sebe žijí různé kultury, tj. skupiny s odlišným socio-kulturním zázemím. Studenti by měli najít způsob, aby se lidem na tomto pestrobarevném bulváru kultur mohlo spokojeně žít, v porozumění a vzájemné toleranci. Tato světová ulice reprezentuje globalizovaný svět, ve kterém se mísí s různou intenzitou stovky odlišných kultur, zvyklostí a tradic, s ohledem na fakt, že každá z těchto skupin může přispět pozitivními a negativními dopady svých tradic do multikulturní mozaiky postmoderního světa.

Důležitým přínosem bude pro žáky seznámení se s nezbytnou multikulturalitou dneška, nalézání jejích kladů i záporů a konečně její přijetí jako nenuťné nutnosti.

Ústředním tématem bude rozklíčit, jaké vazby se přirozeně mezi jednotlivci ve společnosti vytvářejí (homogenní) a jaké vazby by se ideálně vytvářet měly (heterogenní, tzn. multikulturní). Následně vytvořené skupinky

si pak budou vzájemně mezi sebou předávat informace o sobě samých a vytvářet, příp. přetvářet názory o skupinkách ostatních. Tato produkce a šíření informací povedou k větší toleranci a pochopení kultur, které budou jednotlivé skupinky reprezentovat, tedy k pestřejší společnosti.

Výstupem projektu bude určitá suma znalostí, které studenti sami nashromáždí a které budou následně prezentovat před spolužáky. Časový horizont vypracování prezentace bude maximálně 14 dní. Je to dostatečně dlouhá doba pro shromáždění potřebných dat a zároveň je zachová jisté napětí a nadšení pro věc u všech studentů bez ohledu na jejich rozlišení podle studijních výsledků.

2. Cíle projektu

Naučit studenty práci v kolektivu, konstruktivní diskuzi a prezentaci názorů, nonverbální komunikaci. Nedílnou součástí je samostatné vyhledávání informací z písemných i elektronických zdrojů, které pak jednotlivci nebo skupina zpracují do ucelené podoby, ve které naleznou širší souvislosti a významy. To jim pomůže lépe prezentovat a dokázat obhájit své závěry před kolektivem.

Nejdůležitější je jistě výše zmíněné obeznámení s multikulturalitou jakožto celku, ale celek tvoří dílčí části (jednotlivé země se vším, co k ní patří- zvyky, náboženství, jídlo, hudba, počasí...). Studenti sami budou klást největší důraz na různé kulturní aspekty a právě ty, kterým se nejvíce věnovali a které vzbudily největší ohlas a diskuzi, bude pedagog na dalších vyučovacích hodinách dále rozvíjet. V tomto směru je hra jakýmsi návodem jak nalézt nejpalčivější témata, která studenty evidentně zajímají. Jejich zájem je zárukou, že další společenskovední semináře budou mít smysl.

Součástí hry bude i vytváření nových a zpevnování stávajících vazeb mezi spolužáky, rozvíjet a zkomplikovat mezilidské vztahy ve třídě a vzájemně je provázat, aby se vytvořilo lepší zázemí pro vytvoření dobře fungující „party“. Žáci se naučí spolu efektivněji a konstruktivněji komunikovat a diskutovat, nacházet společná stanoviska a vysvětlovat si ta rozdílná.

Domníváme se, že naše uvedené cíle jsou při kvalitním pedagogickém

vedení splnitelné a pro dobré fungování sociální skupiny významné. Pokud studenti ve hře dojdou konstruktivních výsledků, je to jednoznačně přínosné.

3. Identifikace informačních zdrojů

Studentům bude dána jistá volnost ve výběru informačních zdrojů pro své projekty. Mohou vybírat z celé škály: knihy, časopisy, novinové články, encyklopedie, kuchařky, televize, dokumenty, videokazety, hudební nahrávky, internet, informační letáčky, přednášky či jakékoliv jiné médium. Podmínkou však je, aby studenti vycházeli z více zdrojů a své poznatky z nich srovnávali.

Klíčovým bodem výběru zdrojů bude pro studenty konzultace materiálů s pedagogem, jehož jediným úkolem není cenzura, ale eliminace jednostranných, potenciálně či reálně xenofóbních či rasistických zdrojů (viz. letáčky Národní fronty apod.), či jinak zkreslujících. Jeho konzultace a dobrá rada by měla zajistit, aby studenti zpracovávali svá data z objektivních a důvěryhodných materiálů. Nejvhodnějšími zdroji jsou materiály, které mají vědeckou autoritu, nezaujímají hodnotící stanoviska a prezentují kritický náhled na problém.

4. Identifikace metod

Na počátku pedagog vyzve studenty, aby sami podle svého výběru vytvořili pět skupin s přibližně stejným počtem lidí. Toto samostatné rozdělení bude zřejmě sledovat pozitivní mezilidské vztahy mezi spolužáky, takže se vytvoří pět víceméně přátelských skupinek. Pedagog pak podle svého výběru na základě znalosti vztahů ve třídě prohodí vždy po jednom členu mezi „znenárodněnými“ skupinkami, resp. těmi, jejichž komunikace nějakým způsobem vázne. Vzniknou tak skupiny s převážně pozitivním pnutím, jejichž součástí bude jakýsi „cizí“ element, se kterým se budou muset sžít, včlenit jej, aby spolu začali vzájemně aktivně spolupracovat – samozřejmostí je aktivní účast „cizího“ na snaze o začlenění.

V tomto momentu dá pedagog skupinám vylosovat jednu z pěti barev, které symbolizují náboženskou identitu, kterou v rámci hry přijmou: zelená

(islám), oranžová (buddhismus), fialová (křesťanství), červená (konfucianství), žlutá (judaismus). Současně by měl pedagog vysvětlit, že zde není na místě emocionální symbolika barev, tzn. černá je negativní, červená je pozitivní apod.

Pedagog vysvětlí, proč si studenti sedli pospolu, jak si sedli, že je k tomu táhne jistá přirozená tendence sdružovat se s těmi, kdo jsou nám bližší a s nimiž máme více společného. Je to lidská přirozenost, ale je potřeba se vyhnout distancování od okolních, pro nás v tu chvíli cizích prvků. Vzniká tím pak uzavřené prostředí bez možnosti snadného navázání kontaktů. Vytvořené skupinky jsou reprezentanty kultury, která má společné jádro, historii, zvyky a vizi budoucnosti. Ve společnosti se lidé sdružují podle stejných principů, ale vzájemně musí tyto skupiny mezi sebou komunikovat (což symbolizuje právě onen jeden „cizí“ spolužák). Úkolem studentů i celé společnosti je najít funkční způsob komunikace mezi sebou. Pedagog navede studenty k diskuzi nad tím, co je základem fungující komunikace a spokojenosti ve společnosti – výstupem by měla být tolerance, respekt, aj. Základem těchto hodnot je informovanost.

Studenti proto dostanou následující úkoly:

1/ vybrat si do příští schůzky nějaký typický symbol pro svou identitu, kterou se budou zevně odlišovat od příslušníků jiných skupin. Studenti by měli přijít s (prezentovat) vícero návrhy, z nichž by potom jeden „vítězný“ vybrali. Jde o to, aby se pokusili rozšířit svou znalost typických znaků jednotlivých náboženství.

2/ studenti si vyrobí cosi na způsob standardy, pod níž budou zastupovat své družstvo při závěrečné disputaci. Charakter standardy by měl odrážet vazbu na náboženství, které reprezentují.

3/ Na příští setkání si studenti připraví prezentaci „svého“ náboženství. To by mělo zahrnovat následující body:

- kde náboženství vzniklo, kam se všude rozšířilo a kde působí dnes nejvíc. Kolik stoupců v současnosti má a jaká je jeho pozice ve srovnání s ostatními světovými náboženstvími.
- jaká je situace určitého náboženství v České republice, počet stoupců,

forma organizace (je-li nějaká), svatostánky. Kde se s nimi mohou studenti setkat.

- historický exkurz – kdy vzniklo, osobnost zakladatele, kulturní pozadí vzniku, základní historické zlomy a osobnosti
- svatá písma – stručná charakteristika
- základní identifikační prvky stoupců náboženství (oblečení, účesy, aj.) a jejich sakrální architektury (stačí popis fotografie)
- mytologie – úkolem studentů bude převyprávět nějaký příběh, mýtus podle vlastního výběru (např. o mučednících, rabínské moudrosti, o Šivovi, aj.)
- vysvětlení nějaké typické odlišnosti v náboženském chování, které jsou vnímány jako samozřejmosti, všeobecně známé vzorce chování, jejichž původ však většinou není zcela zřejmý (klekání muslimů, lístečky do Zdi nářků, oranžová roucha buddhistů a pod.)

4/ Následujících pět seminářů budou studenti pomocí veškeré dostupné techniky prezentovat výsledky svých bádání. Poté grandiózním završením bude multikulturní karneval s rautem, na který si studenti připraví masky z kulturního okruhu „svého“ náboženství a připraví typické pochutiny z dané kulturní oblasti. Během tohoto veselí pedagog povede diskuzi mezi studenty o tom, co je během přípravy zarazilo, překvapilo apod. a vysvětlí možná nedorozumění a dezinterpretace (což bude mimo jiné dělat v průběhu všech prezentací). Podle míry zájmu studentů načerpá také množství podnětů pro další témata seminářů.

5. Prezentace

Prezentace probíhá v následujících seminářích za pomoci jakékoli techniky, která je dostupná: video, audio, či čtení z listů papíru, prohlížení fotografií apod.

6. Evaluace

Zhodnotit lze míru zájmu, kterou studenti věnují určitým kulturním aspektům a zanalyzovat v diskuzi, proč se studentům zrovna toto téma zpracovávalo lépe či hůře (nuda, nedostatek kvalitních zdrojů, příliš známé téma apod.). V čem tkví kvalita dobře zpracovaných témat?

Významná je i diskuze nad tím, jak se studentům mezi sebou pracovalo, jaké zkušenosti si odnesli, co je při práci s kolektivem zaujalo. Pedagog by měl průběžně sledovat, jak se podařilo zapojit „cizího“ spolužáka do skupiny a jaký prostor a téma mu byl vymezen, či jaké si sám vymezil.